

Nga Mahi a te Minenga
Tuawhitu o te HuiTupu
o te Hahi Maori o te
Pihopatanga o Waiapu
i tu ki Manutuke i te
10 o Pepuere, 1908. ❧

Turanga :
Ka te Wiremu Kapata i ta ki te Perehi ki Te Rau.
1908.

**Nga Mahi a te Minenga
Tuawhitu o te Hui Copu
o te Hahi Maori o te
Pihopatanga o Waiapu
i tu ki Manutuke i te
10 o Pepuere, 1908. ❧**

Turanga :
Hā te Wiremu Hapata i ta ki te Perehi ki Te Rau.
1908.

Nga Tangata o Tenei Hui.

Tumuaki:

TE PIHOPA O WAIAPU.

Minita:.

TAKIWA O TURANGA.

Rev. W. Goodyear	...	...	Tauranga
" Hakaraia Pahewa	...	...	Te Kaha
" F. A. Bennett*	...	...	Rotorua
" Rameka Haumia	...	...	Tauranga
" Tapeta Timutimu*	...	...	Rotorua
" Hoeta te Hata*	...	...	Taupo
" Ratema te Awekotuku...			Whakatane
" Turuturu Ngaki*	...	...	Whakatane

TAKIWA O WAIAPU.

Atirikona Te Wiremu Hapata			Te Rau
Rev. Mohi Turei*	...	...	Rangitukia
" Rutene te Aihu	...	...	Whangara
" F. W. Chatterton*	...	...	Te Rau Kareti
" Hone Waitoa	...	...	Kawakawa
" Matenga Waaka	...	...	Turanga
" M. W. Butterfield	...	...	Waerenga-a-hika
" Nikora Tautau	...	...	Tokomaru
" Ahipene Rangi	...	...	Turanga
" Aperahama Tamihere*			Tuparoa
" Pohipi Kohere	...	...	Rangitukia
" Reweti Kohere*	...	...	Te Rau Kareti
" Riwai Tawhiri	...	...	Waerenga-a-hika

TAKIWA O HERETAUNGA.

Rev. Ata te Wiremu	...	...	Te Aute
" Tamihana Huata*	...	...	Wairoa
" Hemi P. Huata	...	...	Mohaka
" Nirai Runga*	...	...	—
" Manahi Katene Pukerua			Waipatu
" W. Tuahangata Pereiha			Moteo
" Henare te Wainohu	...	...	Wairoa
" Wi Paraire Rangihuna...			Nukutaurua
" Ehekiera te Raro	...	...	Waipawa.

*Kihai enei i tae ki te Hui.

Mangai Reimana :

Rapana Rukuruku*	...	Taharaiti
Hemi Paikea*	...	Takapau
Horina Pene	...	Waipawa
Hemi Kireka*	...	Porangahau
Rapaea Hoera*	...	Kairakau
Te Roera Niania	...	Pakipaki
Peni te Uamairangi*	...	Waipahi
Tutawake Rameka*	...	Omahu
Aporo Tehuiki	...	Moteo
Hohaia Te Hoata	...	Wharerangi
Utiku te Aparangi	...	Petane
Porokoru Maapu	...	Kohupatiki
Wepiha Wainohu*	...	Waikari
Arapata Takahi	...	Mohaka
Wi Tekahu*	...	Waihua
Rewi Tamihana*	...	Ruataniwha
Hekera Ponga*	...	Te Uhi
Ihaka Te Rongo*	...	Korito
Raihania Tehau	...	Te Reinga
Tihi Whaanga*	...	Whakahi
Teira Ringarore*	...	Nuhaka
Taite Tomo*	...	Nukutaurua
Pita Tehau*	...	Muriwai
Hemi Te Oriki*	...	Manutuke
Wakana Kiniha	...	Te Kuri
Wi Waikari*	...	Parimanihi
Rutene Arahi	...	Whangara
Hori Tohungia	...	Uawa
Apirana Pahina	...	Tokomaru
Hori Korohina...	...	Whareponga
Hakopa Haerewa	...	Tuparoa
Tepene Wenerei	...	Tehoro
Paraone Turei...	...	Rangitukia
Watene Teakau*	...	Whangaparawa
Duncan Stirling*	...	Raukokore
Wiremu Paora*	...	Te Kaha
Haka Tautuhi*	...	Torere
Kopae Ihakara*	...	Whakataane
Raimona Mihaere*	...	Matata
Hemana Pokiha*	...	Maketu
Eruera Karaha*	...	Te Puke
Peka Titoki	...	Tauranga

*Kihai ena i tae ki te Hui.

HE TUHITUHINGIA

I nga mahi a te Minenga Tuawhitu o te Hui Topu o te Hahi Maori o te Pihopatanga o Waiapu, i tu ki Manntuke i te 10 o nga ra o Pepuere, 1907.

NO te 9 o nga ra o Pepuere i tae ai nga tangata o te Hui me te tangata whenua ki te Karakia ki te Whare Karakia o te Tokotoru Tapu. I whakapangia i reira a Riwai Tawhiri hei Rikona, na Nikora Tautau, minita, te kauwhau. E 47 the hunga i tango i te Hapa a te Ariki, i puta hoki te Kohikohi i te ohaohatanga e £3, mo te perehi i nga Mahi a te Hui.

No te 10 o nga haora i te awatea o te 10 o nga ra i huihui ai nga tangata ki te whare runanga, karangarangatia ana nga ingoa me te whakao ano enei:—

Minita:—W. Goodyear, Hakaraia Pahewa, Rameka Haumia, Ratema te Awekotuku, Atirikona Te Wiremu Hapata, Rutene te Aihu, Hone Waitoa, Matenga Waaka, Nikora Tautau, Ahipene Rangi, Poihipi Kohere, Te Wiremu Ata, Hemi Huata, Katene Pukerua, Tuahangata Pereiha, H. Wepiha te Wainohu, W. P. Rangihuna, Ehekiera te Raro.

Mangai Reimana:—Horima Pene, Te Roera Niania, Aporo te Huiki, Hohaia te Hoata, Utiku te Aparangi, Porokoru Mapu, Arapata Takahi, Raihania te Hau, Wakana Kiniha, Rutene te Arahi, Hori Tohungia, Apirana Pahina, Hori Korohina, Hakopa Haerewa, Tipene Wenerei, Paraone Turei, Peka Titoki.

Katahi ka mea te tumuaki kua tu te Hui, kia timataia hoki te mahi ki te inoi. Katahi ka whaikorero te tumuaki ki te Hui.

Whai-Korero a Te Pihopa.

E HOA MA, e nga Minita, e nga Mangai o te Iwi. Tena koutou katoa. I a tatou ka huihui nei inaianei e hoki ana te mahara aroha ki era tunga o te Hui Topu i whai kupu ai ki a tatou to tatou hoa kaumatua a Te Wiremu Hamiora, Atirikona, i mate nei i te 14 o Maehe, 1907. He nui te kaha i homai e Te Atua ki a ia hei whakatupu i te taha Maori o to tatou nei Hahi, hei mahi hoki i etahi mahi pai. Me te mea he pani tatou i a ia kua ngaro nei i roto i a tatou; otira ahakoa kua mate ia, e whai kupu tonu ana ia ki a tatou i te mea e mau ana te mahara ki ana kupu, ki ana mahi. Me whakawhetai hoki tatou ki Te Atua mo te maha o nga tau i waiho ai ia hei whakangahau i te mahi i roto i a tatou; kia mau hoki to tatou titiro ki tana whakarite i nga tikanga a to tatou Ariki, e kakama ai tatou te haere i taua huarahi.

Tetahi putanga o te ngakau aroha, kei te maharatanga ki a Matiaha Pahewa, e 43 nei nga tau i minita ai ia ki te Pariha o Tokomaru, a puta noa mai te karanga a te Atua kia haere atu i te mea kua tino tutuki tona ahua kaumatua. Kua noho nei a Nikora Tautau hei whakakapi mona. Tenei hoki etahi o o tatou nei Minita kua rokohanga e te ahua ngoikore o te tinana i kore ai e ata pahure nga mahi e mahia ana i te wa o te pakaritanga. Ko Mohi Turei, ka roa te wa i takoto turoro ai, ka 43 nga tau o tona motuhanga hei Minita; kua tau nei ko Te Poihipi Kohere ki tona Pariha, ki Rangitukia. Ko Tamihana Huata, no te tau 1861 i timata ai tana mahi Minita ki Te Wairoa, kua koroheketia inaianei, otira kei te whakarite ano i nga wahi o te mahi e taea ana. Ko Henare Te Wainohu kua tu hei hoa mona.

Ko Nirai Runga, ka 26 nga tau o tona Minita-tanga, he kaumatua, he ahua turoro, koia i whakaritea ai ko W. T. Pereiha hei mahi ki tera Pariha, ki Moteo. Ko Te Matenga Waaka, kua kaha-kore te tinana i te matemate, kua tae mai hoki a Ahipene Rangi ki tona takiwa, ki Turanga. No te 30 o Hepetema, 1906, i motuhia ai hei Rikona a Te Poihipi Kohere raua ko Henare Te Wainohu; no te 22 hoki o Tihema ka mahue ake nei i motuhia ai hei Rikona a Te Reweti T. Kohere ratou ko W. P. Rangihuna, ko Ehekiera Te Raro: nonanahi nei hoki a Riwai Tawhiri i whakauaua ai ki taua mahi Minita.

Te take o enei huihuinga o tatou, he whakaneke ake i te mahi a te Hahi i to tatou nei takiwa, he mea i te hunga e mau ana ki nga tikanga a Te Karaiti kia kaha te whakaputa i te uaua; he whakaoho i te hunga e akuto ana; he kukume mai hoki i te hunga e tahuri ke ana kia maro te haere i ta Te Karaiti huarahi i whakatakoto ai.

He maha tenei nga mea i to tatou nei wahi o te Hahi kihai i rite ki ta Te Karaiti tauira. He mea enei i tika ai te whakaiti i a tatou i te aroaro o Te Atua, e hono ai te inoi ki a ia kia whakawhiwhia nuitia mai tona Wairua e taea ai te whakarere i nga mea e he ana, "te whakau i nga mea e toe ana, ka tata nei te mate." E kiia ana kua nui haere te haurangi waipiro ki etahi wahi; ko nga he o te taha ki te marena kei te mau tonu; he tokomaha nga tamariki e iriiria ana, he tokoiti noa te hunga e tae ana ki te Whakau; ko etahi kainga e hapa ana i Whare-karakia, ko etahi hoki o nga Whare-karakia e ahua mate ana, ko te Pariha e hapa ana i te whare tika mo te Minita (ehara nei hoki i te mea tika kia waiho ma te Minita e whakaro he whare mona, engari ma te Pariha tena e whakaaro); ko te kohikohi moni hei whakatau i te "wero" a Te Wiremu Atirikona kua kore e maharatia; ko nga tamariki o etahi wahi kahore e whakaakona ana ki te Rongopai o Te Karaiti; he tokomaha te hunga e kumea ketia ana i runga i te huarahi tika e te tohunga Maori. He tohu enei tu mea katoa no te ngoikore, he mea e whakama ai tatou.

He oranga ngakau ano ia te manaaki a Te Atua kua tau mai nei ki etahi wahi. Kua oho ake nei etahi wahi o Heretaunga, kua tahuri ki te whakaora i nga Whare-karakia, kua hiahia kia kakama te haere i ta Te Atua huarahi. Tetahi ko nga Whare-karakia kua maranga ki Maungatapu, ki Waimarama, ki Te Ngae, ki Mourea, ki Tokaanu, kua kore rawa nei he Whare-karakia o ena wahi i mua ake nei. He mea enei e puta nui ai te whakawhetai ki Te Atua.

Ko te mahi ki te hunga kua peau ke nei i te whakapono ki a Te Karaiti, e mohiotia ana e tatou katoa, he mahi uaua. Hangai tonu nei tetahi wahi o tenei ki to tatou aroaro. He whakahau tenei na Te Atua i a tatou kia whakaputa i te uaua ki tenei mahi. Ko te hunga o tatou e tata ana ki te Ringa-tu, me tohe tonu ki te kukume mai. Kia puta hoki te whakaaro o tatou katoa ki te whakakaha i nga Minita, i nga wahine hoki, kua whakano-hoia ki roto ki nga iwi pera. Tetahi whakakaha, ko te whakawhiwhi ki nga mea hei oranga mo te tinana; tetahi ko te inoi ki Te Atua kia meinga ta ratou mahi kia whai hua. Ko taua mahi, he mahi he-manawa ki te tangata; otira e mohio ana tatou ko ta Te Atua kupu, e kore e hapa i te hua. Ta te tangata, he whakato i te purapura, ma Te Atua ia e mea kia tupu. Koia ahau ka mea nei kia maharatia tonutia i roto i a tatou inoi i nga wa katoa o tatou nei hoa mahi, a Ratema Te Awekotuku, a Turuturu Ngaki, a Mihi Toera raua ko tona hoa, ko Rotu. Ko te uaua o te mahi, kei a ratou, ko tatou kei te whanga e tu atu ana.

Tetahi mahi pera kahore nei e maharatia nuitia ana e tatou ko te mahi ki nga motu o Melanesia. He mahi uaua ano tena kua homai e Te Atua hei whakaarohanga ma tatou. Kahore e tika kia wareware tatou ki tenei; engari ko te kohikohi moni tetahi, ko te inoi tetahi ki te Ariki nana te kotinga kia tonoa e ia he kai-mahi ki tana kotinga. Ma te tuku moni ka kitea ai te pono o te inoi; kua ki mai nei hoki Te Atua, ma tatou, ma te tangata, e whakatutuki tana mahi, mana ano ia tatou e whakakaha. Tena tetahi korero mo tenei mahi, kua rongo pea koutou, ko te haere o Te

Hokena raua ko Hone Papahia ki te toro i etahi o nga motu e tata nei te reo ki te reo o Aotearoa nei. Te take o to raua haere, he rapu na te Pihopa o reira me kore e ahei kia haere etahi o nga tangata o konei hei whakako i nga tangata o aua motu ki te Rongo-pai o Te Karaiti. He pai kia haere etahi o o tatou nei taitamariki ki taua mahi, ma reira hoki tatou ka tino mohio ai ki taua mahi, he mea whakahau mai na Te Atua ki a tatou.

Tena hoki tetahi korero mo nga kura i Te Aute, i Hukarere. Kua puta te panui a nga Trustees, he whakaatu i te mate kua pa mai nei ki aua kura inaianei. Kei te mohio koutou ki te oranga o aua kura, ko te whenua o te kura i Te Aute. Te mate nui inaianei kei nga whare i Te Aute. Ko nga papa raina o aua whare, kua pau katoa i te popo. Me tango katoa mai nga rakau kua he, me whakauru hoki he rakau hou, katahi ka ora. Tera atu ano etahi mea o aua whare kua he. Nga moni e oti ai enei mahi, e kiia ana e nga tangata mohio e tae ki te £1000. Heoi kahore he moni e takoto ana mo enei mahi, ina hoki ko te moni e hua mai ana i te whenua e pau katoa ana i nga kura e rua, kahore rawa he toenga. He whakaaro ta etahi tangata, me whakatoto he tikanga mo te uru o nga tamariki ki enei kura kia tukua e nga matua ki nga Trustees he moni i ia tau, i ia tau. Te panui a nga Trustees, he whakaatu i taua whakaaro kia ata tirohia e te iwi Maori, me kore e kitea he tikanga e taea ai te whakaora i nga whare, me te pumau tonu te mahi a enei kura e rua.

Tena ano hoki tetahi panui kua taia ki *Te Pipiwharauroa* mo tetahi kohikohi kua timataia nei e te taha Pakeha o te Hahi hei whakarawaka ake i te oranga mo te Pihopa. I taea ai e ahau te korero i tenei mea, ehara i te mea moku taua kohikohi, engari mo te tangata e tu hei Pihopa i muri i ahau. I whakahaua ai e te Hinota taua kohikohi, he titiro ki te ahua kaumatua oku, kahore nei e mama ki te haere i nga huarahi kikino, ki te tiro tiro i etahi wahi o to tatou nei Pihopatanga; mo te tae ki te wa e mahue ai i ahau te mahi, ka marama he whare hei nohoanga mo te Pihopa, ka ranea hoki he oranga mona. Na te Hahi

Maori i timata te kohikohi i te oranga mo te Pihopa i te tau 1863; he pai kia uru ano te Hahi Maori ki te whakatutukitanga o taua kohikohi.

Kua rongo koutou ki toku haere ki Ingarani a nga ra whakamutunga o tenei marama. E rua nga take o toku haere. Tetahi, he huihui no nga wahi katoa e mahi nei te Hahi o Ingarangi ka tu ki te 15 o nga ra o Hune e takoto ake nei, i nga ra hoki i muri iho, hei hurihuri i nga tikanga e kaha haere ai te mahi a te Hahi i nga wahi katoa o te ao. Tetahi ko te huihui o nga Pihopa o nga Hahi katoa e rite mai ana ki to tatou nei, pera me te huihui o nga Pihopa i haere ai ahau i te tau 1897. Te mea e hiahiatia ana, ko te inoi a nga tangata katoa o te Hahi mo enei hui e rua, kia ata whakahaerea e te Wairua Tapu, kia kakama ai enei wahi katoa o te Hahi a Te Karaiti ki te mahi kua rite mai nei i a ia ma tatou, ara ki te whakaatu i tona Rongo-pai ki nga iwi katoa o te ao.

Nga Motini.

Na Hemi Huata, minita, raua ko W. T. Pereiha, minita:—

“He whakamihi tenei na te Hui ki te whaikorero a te Pihopa, he tono atu ki a ia kia whakaae ia kia perehitia i roto i nga mahi o te Hui.”

Whakaaetia ana.

I whakaritea a Pohipi Kohere, minita, raua ko Hakaraia Pahewa, minita, hei kai tuhituhi i nga mahi o tenei Hui.

Na Hemi Huata, minita, raua ko A. Rangi, minita:—

“Kia whakapuakina i roto i tenei Hui te whakamihi a nga minita a nga mangai o te iwi ki te Atirikona Hamiora Wiremu mo tona atawhai, me ana mahi aroha katoa ki te Hahi Maori. Kua pani te Hahi Maori inananei i runga i tona haerenga atu ki tona okiokinga, i rite mai nei i Te Atua i mua, kia perehitia tenei whakaaro a Te Hui, a, ka tukua atu ai ki nga whanaunga katoa o Te Atirikona Hamiora Wiremu.”

(Whakaaetia ana me te tu katoa te Hui).

Na Rutene Arahi, raua ko Apirana Pahina:—

“Ko te Hui takiwa o te Atirikonatanga o Waiapu ki a tu ki te Pariha o Whangara a te tau 1909.”

Whakaaetia ana.

Na Apirana Pahina, raua ko Hemi Huata, minita:—

“He whakamihi tenei ki te Pihopa o Waiapu me te whakawhetai ki te Atua, mo te whakapinga i nga Pariha o Ngatiporou e noho

pani ana i te kore minita; ara, i a Nikora Tautau i whakahokia mai nei mo te Pariha o Tokomaru, me Pohipi Kohere mo te Pariha o Rangitukia."

Whakaaetia ana.

Na N. Tautau, minita, raua ko H. Pahewa, minita :

"Me whakamatau e te taha Maori o te Pihopatanga katoa te kohi moni hei hanga i nga whare kura o Te Aute me Hukarere kua pakaru nei."

Whakaaetia ana.

Na Aporo Te Huiki, he patai :—

"Me kore te tumuaki e whakaae mai kia homai ano nga moni ohaoha katoa timata mai i te tau 1882 tae mai kia Pepuere 10, 1907, ki nga komiti hahi o ia pariha o ia pariha?"

I whakaaetia e te Pihopa ko nga moni ohaoha o Te Waiohiki kia whakaputaina mo te hanga i te whare-karakia.

Na H. Pene, raua ko Te Atirikona H. W. Wiremu :—

"He mihi ta te Hui nei ki te kawanatanga mo tana ture pehi i nga mahi o te tohunga. He kupu hoki ki te iwi Maori katoa kia whakarerea aua tikanga kuware."

Whakaaetia ana.

He patai na Hemi Huata, minita ki te tumuaki :—

"Kia whakamaramatia ano nga tikanga mo te marena. (1.) Mo te wāhi ma te minita i roto i te rupiriki o taua karakia. (2.) Mo te marena a te Hahi me ta te kawana marena hoki."

Te utu a Te Pihopa :—

(1.) He mea tika kia whai-whakaaro te tangata e marenatia ana ki te minita marena i a ia. Kihai ano ia i whakatakotoria e te Hahi he moni tuturu mo tena, heoi ano ko te tekauhereni kia puta ki te Tahua penihana mo nga minita. Otira ko te tangata rangatira ina marenatia, ka rite pea ki ta te rangatira tana whakaputa i te whakaaro ki te minita."

(2.) Ko te mea tika monga tangata o te Hahi kia riro ma te minita ano o te Hahi e marena. Otira e kore e ahei te whakakahore i te marena o te kai rehita o te kawanatanga, ahakoa kahore i uru atu te minita ki taua marena. He marena mana ano taua marena, otira he mea tika ano kia whakaritea tetahi karakia mo te hunga kua peratia te marenatanga.

Na Wm. Kutia, minita, raua ko N. Tautau, minita:—

"Kia whakaturia tetahi komiti hei kimi i tetahi tikanga e mau marama ai nga motini o nga Hui Topu katoa me nga Hui takiwa."

Whakaaetia ana.

Na Porokoru Mapu, he patai:—

"He mea pai ranei kia whakaukia nga tangata me nga wahine kua mahue nei i a ratou tane, i a ratou wahine?"

Te utu a te Pihopa:—

"Kahore he ture tuturu mo te hunga kua mahue nei i a ratou tane, i a ratou wahine ranei, otira me korero te minita ki te Pihopa i te mea e hiahia ana te hunga pera kia whakaukia.

Na R. Te Awekotuku, minita, raua ko Wm. Kutia, minita:—

"Ko te hui mo te takiwa o Tauranga a te tau 1909, hei whakatane."

Whakaaetia ana.

Na Katene Pukerua, minita, raua ko Nikora Tautau, minita:—

"Me whakatu e ia pariha, o ia pariha, he komiti hei whakahaere mo te kahi moni hei whakaaro mo nga kura o Te Aute o Hukarere."

Whakaaetia ana.

Na Ata Wiremu, minita, raua ko Te Kutia, minita:—

1. "I te mea kua tonono atu te Hahi o Niu Tireni kia tukua mai etahi tangata mohio o te Hahi o Ingarangi ki te whakaohoho i nga tangata o enei mouere, a enei tau i haere ake nei, he mea pai kia whakaturia e tenei Hui

tetahi Komiti whakahaere, mo enei tau e toru, hei whiriwhiri, hei whakariterite i nga pariha, i nga kāinga, o ia takiwa o ia takiwa o tenei Pihopatanga e karangatia ai ki reira aua kai-kauwhau."

2. "Ko nga tangata mo taua komiti ko Te Atirikona H. Wiremu, Rev. W. Kutia, A. Wiremu, F. A. Peneti, F. W. Taitene, Nikora Tautau, H. Wainoho."

3. "Kia kakama tatou katoa ki te inoi atu ki te Atua mo taua Mihana kia tukua nuitia mai Tana manaaki ki runga ki nga kai-kauwhau ki runga hoki ki te iwi Maori katoa. Me tahuri hoki tatou inaianei ki te mahi i nga tikanga e ohooho ai te ngakau, e tau nui ai hoki te manaaki a te Atua ki runga kia tatou."

Whakaaetia ana.

Na W. Kutia, minita, raua ko R. Haumia, minita:—

"Kua rangona e tenei Hui te mahi uaua a nga minita maori a Mihi Toera hoki raua ko Rotu ki te whenua o Tuhoe; e mea ana hoki kia kaha te inoi a te Hahi kia tau te manaaki a Te Atua ki runga i tenei mahi."

Whakaaetia ana.

Na Hemi Huata, minita, he patai:—

"Kia whakamaramatia mai nga take mo te haere a te Ropu, minita ki te hui e karangatia mai nei kia hui ki Poneke i muri o te haerenga o te tumuaki ki Ingarangi."

Kaore te Pihopa i te mohio ki ti tikanga o taua Hui e karangatia nei.

Na H. Pahewa, minita, raua ko N. Tautau, minita:—

"Kia whai kupu tenei Hui ki te kai ta o te Maramataka a te Hahi Maori, me kore e taea te whakauru a tenei tau e haere mai nei te marama o Hanuere o tetahi atu tau."

Whakaaetia ana.

Na W. Pereiha, minita, raua ko Te Katene Pukerua, minita:—

"Kia puta te whakaaro o tenei hui ki te tautoko i te kohikohi moni mo te hanga i te whare o Te Pihopa, hei whakarahi hoki i te oranga mona."

Whakaaetia ana.

I MAKAA ATU ENA MONI KI TE TEPU MO
TAUA MEA—

					£	s.	d.
Moteo	...	...	...	...	12	0	0
Waipatu	...	...	...	...	5	0	0
Tawhiti ki Patangata	...	...	...	...	71	0	0
Mohaka	...	...	...	...	6	0	0
Wairoa	...	...	...	...	5	0	0
Mahia	...	...	...	...	1	0	0

Hui katoa, £100 0 0

Na Te Roera Niania, he patai :—

“Me kore e pai kia tu ko nga mātua tonu o te tamaiti hei mātua-atua ina iriiria?”

Te utu a te Pihopa :—

“Ko te ture a te Hahi mo nga mātua-atua, hei te tangata ke, kauaka nga mātua tupu ake, na raua nei te tamaiti : otira i te mea kahore he tangata ke e tau ana, e ahei ano nga matua tupu te tu hei matuaatua, i te mea he hunga raua e noho pai ana i runga i nga tikanga o te whakapono kia Te Karaiti. No nga matua tupunga kai-whakaako tika mota raua tamaiti. I tu ai he tangata ke hei matuaatua mo te mea e nga matua tupu, ko enei e whai-whakaaro i te tamaiti.”

Na Te Roera Niania, raua ko Te Katene Pukerua, minita :—

“Ko te whakaaro o tenei Hui kia puta te whakaaro o nga taitamariki tane, wahine, ki te whakatutuki i nga kupu o to ratou iriiringa, ara, kia whakaungia ratou.”

Whakaaetia ana.

Na H. Korohina, raua ko Nikora Tautau, minita :—

“He whakamihi na te Hui katoa mo te pai o te atawhai a te tangata whenua i Tenei Hui.”

Whakaaetia ana.

Na N. Tautau, minita, raua ko H. Waitoa, minita :—

“He whakaatu i te ngakau poroporoaki o tenei Hui ki te Pihopa ka haere nei ki Ingarangi. Me te inoi ki te Atua kia tiakina ia i tona haerenga atu me tona hokinga mai.”

Whakaaetia ana.

Na Ratema Te Awekotuku raua ko Nikora Tautau' minita :—

"He tono tenei ki te Pihopa kia puta he whakaaro mona mo tetahi minita e tau ana, hei haere takiwa mo etahi ra ka hoki ai ano ki te pariha."

Whakaaetia ana.

Na H. Wainohu, minita, raua ko A. Wiremu, minita :—

"He tono tenei na te Hui nei ki te kawana-tanga kia tukua ma te iwi Maori he pooti mo te hoko waipiro : ara kia pootitia e ia takiwa kaunihera : a, ki te whakaaetia e tetahi takiwa me kua rawa e hoko a te waipiro ki te tangata maori i roto i taua takiwa."

Whakaaetia ana.

I whakamutua e te Pihopa ki te manaaki.

I panuitia, i whakapumautia.

10 Pepuere, 1908.

W. L. WAIAPU, *Upoko.*

